

SNORRI STURLUSON

HEIMSKRINGLA

WSTĘP

HEIMSKRINGLA

JAKUB MORAWIEC,
ANNA WAŚKO, MARTA REY-RADLIŃSKA,
JOANNA SRHOLEC-SKÓRZEWSKA,
RENATA LEŚNIAKIEWICZ-DRZYMAŁA,
GRZEGORZ BARTUSIK, REMIGIUSZ GOGOSZ

HEIMSKRINGLA

SNORRIEGO STURLUSONA

WSTĘP

POD REDAKCJĄ ANNY WAŚKO I JAKUBA MORAWCA

Kraków

© Copyright by Uniwersytet Jagielloński, 2019
© Copyright by Księgarnia Akademicka, 2019
© Copyright by Anna Waśko, 2019
© Copyright by Jakub Morawiec, 2019

Recenzent
prof. dr hab. Leszek Słupecki

Opracowanie redakcyjne
Justyna Wójcik

Projekt okładki
Paweł Sepielak

ISBN 978-83-8138-427-8 (druk)
ISBN 978-83-8138-440-7 (on-line, pdf)
<https://doi.org/10.12797/9788381384407>

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2017-2020, nr projektu 22H16030184

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./faks: 12 431-27-43, 12 421-13-87
e-mail: publishing@akademicka.pl
Księgarnia internetowa: <https://akademicka.com.pl>

SPIS TREŚCI

I. Snorri Sturluson i kontekst historyczny jego dzieła	7
Norwegia i Islandia (X-XIII wiek)	7
Snorri Sturluson – szkic biograficzny.....	16
II. Mitografia islandzkiego średniowiecza	23
Źródła	23
<i>Edda poetycka</i>	25
<i>Edda Snorriego</i>	30
Mitologia. Kosmogonia i różne aspekty mitologicznego świata	33
III. Literatura średniowiecznej Islandii (X-XIII wiek)	43
1. Poezja skaldyczna i eddaiczna	43
Metra.....	44
Kenningi i <i>heiti</i>	46
<i>Drápur</i> i <i>flokkar</i>	48
<i>Edda Snorriego</i> – podręcznik sztuki poetyckiej	50
Najwybitniejsi poeci.....	51
2. Sagi	56
Genealogie i sagi królewskie.....	58
Sagi legendarne.....	67
Sagi rodowe (sagi o Islandczykach)	71
Sagi współczesne	74
Hagiografia i sagi biskupie	76
Sagi skaldyczne	78
<i>þættir</i>	81

Spis treści

IV. <i>Heimskringla</i>	85
1. Autorstwo i struktura	85
2. Snorri jako historyk i pisarz.....	94
Władza królewska	97
Bitwa	102
Styl narracji <i>Heimskringli</i>	110
Dialogi: Olaf Haraldsson Święty	112
Dialogi: Olaf Tryggvason	117
Dialog prywatny	118
Przemowa.....	123
Sen	127
3. Źródła Snorriego	132
Skaldyka i prosimetrum <i>Heimskringli</i>	132
<i>Skáldatal</i>	143
Inne źródła narracyjne	145
Relacje intertekstualne.....	151
Źródła mityczno-legendarne	166
4. Rękopisy, wydania i tłumaczenia <i>Heimskringli</i>	174
Islandzkie manuskrypty	175
Zachowane manuskrypty <i>Heimskringli</i>	180
Czytelnicy <i>Heimskringli</i> w średniowieczu i wczesnej nowożytności..	183
Główne kolekcje islandzkich manuskryptów na świecie	184
Drukowane edycje <i>Heimskringli</i>	186
Tłumaczenia <i>Heimskringli</i>	188
5. Zasady obecnego przekładu.....	189
 Kalendarium	 191
 Tablice genealogiczne.....	 193
 Mapy.....	 201
 Bibliografia	 207
 Zespół badawczy.....	 225
 Indeks nazwisk.....	 227

Heimskringla – *Krąg świata*. Pod nazwą tą kryje się, spisany około 1230 roku, zbiór szesnastu sag ukazujących dzieje władców norweskich od czasów legendarnych aż do drugiej połowy XII wieku. *Heimskringla* należy do najwspanialszych pomników islandzkiego i europejskiego piśmiennictwa doby średniowiecza i od XVI stulecia po dzień dzisiejszy pozostaje jednym z najbardziej znanych i komentowanych dzieł średniowiecznej literatury skandynawskiej, przedmiotem licznych opracowań naukowych, edycji krytycznych i tłumaczeń. Jest uważana nie tylko za cenne źródło historyczne, ale także za arcydzieło literatury średniowiecznej, klasyczny przykład islandzkiej sagi historycznej. Autorem *Heimskringli* jest Snorri Sturluson (1179-1241), wybitny islandzki poeta, historiograf i polityk. Niniejszy tom przybliży polityczny i literacki życiorys Snorriego oraz kontekst historyczny i kulturowy jego najważniejszych dzieł. Omówione zostały średniowieczne rękopisy zawierające tekst *Heimskringli*, źródła, z których Snorri korzystał, obecne w tekście wątki legendarne i mitologiczne, styl kompozycji i sposób wykorzystania poezji skaldów oraz relacje intertekstualne z innymi sagami, które spisywano w średniowiecznej Islandii.

<https://akademicka.pl>

